

Vojtěch Preissig (31. 7. 1873 Světec u Bíliny - 11. 7. 1944 Dachau, Německo)

Vojtěch Preissig patří k nejvýznamnějším představitelům české secese, především v oblasti grafického umění a typografie. V jeho tvorbě najdeme kromě známých secesních poetických děl i díla vysoce experimentální a abstraktní. Využíval dokonce výrazové možnosti koláží a asambláží. V grafice rozvíjel techniku barevné akvatinty. Navrhoval plakáty, úpravy knih, ilustrace, ale i například tapety a dekor. Během obou světových válek byl aktivním účastníkem odboje a autorem mnoha úderných agitačních tisků.

Vojtěch Preissig se narodil v roce 1873. Dětství prožil v malé vesnici Světec nedaleko severočeských Teplic. V 90. letech 19. století studoval na pražské Uměleckoprůmyslové škole v ateliéru profesora Bedřicha Ohmanna. V roce 1898 odešel Vojtěch Preissig na radu Ludka Marolda do Paříže, důležitého uměleckého centra té doby, kdy se zrodil nový umělecký směr – secese. Ten byl blízký také Vojtěchu Preissigovi. V Paříži Preissig krátce působil jako spolupracovník Alfonse Muchy a současně se věnoval také studiu grafických technik v soukromých ateliérech. V roce 1903 se vrátil do Prahy, kde si našel zaměstnání v České slévárně písma. Po dvou letech se osamostatnil, založil vlastní ateliér a začal vydávat časopis *Česká grafika*, ve kterém se objevovaly nejlepší grafické výtvořky. Přes všechny umělecké úspěchy – jeho tisky, malby a ilustrace byly pravidelně vystavovány v Praze a ve Vídni, v roce 1910 Preissigův ateliér z finančních důvodů skončil.

Preissig se proto vydal hledat nové podněty do Spojených států amerických, kde žil a tvořil až do roku 1930. Nejprve tam působil jako řadový tiskař, poté vyučoval na uměleckých školách: v letech 1912 - 1916 v New Yorku, na The Art Students' League a Teachers' College of Columbia University, v letech 1916 - 1926 pak vedl v Bostonu, na Wentworth Institute, School of Printing and Graphic Arts.

Za první světové války se stal součástí československého zahraničního odboje. Pro svůj věk se již nemohl zúčastnit bojů, v Československé národní radě se však podílel na náboru dobrovolníků do československých legií ve Francii. Za tímto účelem navrhoval a tiskl náborové plakáty a další válečné propagační materiály. V roce 1916 vydal v Americe album *Čeští umělci v Americe svému národu*, pro které vytvořil titulní list. Úvodní stranu připravil i pro album *Za českou samostatnost* (1916), graficky upravil časopis *Revoluční výzva* (1916) a podílel se na vydávání propagačních publikací *The Heart of Europe* (1917) a *Across Siberia* (1918). Jeho tisky vyvolaly veliký ohlas a zájem.

Po návratu do Prahy se Vojtěch Preissig ve 30. letech věnuje zejména abstraktní malbě. Byl zaměstnán jako umělecký poradce Památníku osvobození. Ten vznikl v roce 1929 ze staršího Památníku odboje a dalších institucí. Zabýval se shromažďováním archiválií a informací o prvním odboji, ale také sbíráním uměleckých děl s tematikou československých

legií a dokumentací bojišť.

Rok 1938 a okupace Československa vyburcovaly pětadesátiletého Preissiga k další aktivitě. Stal se členem domácí odbojové skupiny, spolu s dcerou novinářkou Irenou Bernáškovou se podíleli na vydávání ilegálního časopisu *V boj*. Jeho prací z období druhého odboje se však dochovalo velmi málo. Kvůli své ilegální činnosti byl Preissig i se svojí dcerou v roce 1940 zatčen a vězněn a nakonec převezen do koncentračního tábora v Dachau, kde v roce 1944 zemřel na tyfus.

Slovníček:

Akvatinta:

Název je odvozen z italského „acquatinta“ – obarvená voda.

Jedná se o grafickou techniku, která využívá procesu postupného hloubkového leptání většinou měděné desky kyselinou. Tím lze dosáhnout jemně stínovaného obrazu – tisku, který připomíná akvarel.

Za vynálezce této techniky je považován Francouz Jean-Baptiste Le Prince (v roce 1769).

Volně převzato z: <http://www.moma.org> a
<http://netrpeliva.blogspot.fr/2012/11/akvatinta.html>

Použitá literatura:

BOUČEK, Jaroslav, Z dopisů Vojtěcha Preissiga, *Listy 1*, 2005.

Viz: <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=051&clanek=010515>

TOMAN, Prokop, *Nový slovník československých výtvarných umělců, II., L-Ž*, Ostrava 1993.

VLČKOVÁ, Lucie (ed.), *Vojtěch Preissig - Pro republiku!*, Praha 2008.

<http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=051&clanek=010515><http://abart-full.artarchiv.cz> - heslo Vojtěch Preissig

http://www.artoftheprint.com/artistpages/preissig_vojtech_manhattan.htm

KDE JE MOŽNÉ VIDĚT DÍLO VOJTĚCHA PREISSIGA?

Česká Republika:

ČESKÉ MUZEUM VÝTVARNÝCH UMĚNÍ, PRAHA

GALERIE FELIXE JENEWEINA, KUTNÁ HORA

MĚSTSKÁ KNIHOVNA PRAHA (Knihy)

MORAVSKÁ GALERIE, BRNO

MUZEUM UMĚNÍ, OLOMOUC

NÁRODNÍ GALERIE, PRAHA

OBLASTNÍ GALERIE VYSOČINY, JIHLAVA

OBLASTNÍ GALERIE, LIBEREC
PAMÁTNÍK NÁRODNÍHO PÍSEMNICTVÍ V PRAZE
SLEZSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM, OPAVA
UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉ MUZEUM, PRAHA
UMĚLECKOPRŮMYSLOVÉ MUZEUM, PRAHA
VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV, PRAHA
VÝCHODOČESKÁ GALERIE V PARDUBICÍCH

USA:

MUSEUM OF FINE ARTS BOSTON

© ČŠBH, o. s. Licence CC BY-NC-ND <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>
Projekt byl podpořen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci dotačního programu
Podpora vzdělávání v jazycích národních menšin a multikulturní výchovy v roce 2013.
Mediální partner: Český rozhlas – Radio Praha